

OPSPORING EN VOORGELEDING VERZOCHT VAN:

1. Botrytina calthae Hennebert & Elliott. In het voorjaar, als er relatief weinig fungi te vinden zijn, kan het zoeken naar Sclerotiniaceae een aardige aanvulling voor het excursiemenu van de mycoloog zijn. Een, lang niet volledige, opsomming van vertegenwoordigers van deze familie die men bij ons kan tegenkomen, vindt U in Coolia 2 (1): 1-4. 1955. Bijna alle Sclerotiniaceae zien er uit als kleine, meestal gesteelde bekertjes of schoteltjes, die groeien op een zwart sclerotium (een klompje dicht schimmelweefsel, dat met een donker korstje is omgeven) of op plantenresten, die dan vaak zo'n sclerotium bevatten, of gemummificeerd zijn, of waarin we een door een zwartig lijntje begrensde vlek aantreffen. De kleur van het bekertje is meestal bruin tot zeer bleek, zelden wit of anders gekleurd. De basis van het steeltje is vaak zwartig.

In een artikel "Tree new species of Botryotinia on Ranunculaceae" in het Canadian Journal of Botany 41: 341-370, 1963, beschrijven Hennebert & Elliot een Botryotinia (één van de geslachten van de Sclerotiniaceae, die niet in bovengenoemde opsomming in Coolia voorkwam) van de Dotter, Caltha palustris. De bekertjes van deze soort zijn lichtbruin, 1-5 mm in diameter en hebben een eender gekleurd steeltje van 2-20 x 0.5-1.5 mm met een donkere tomentouse basis. De bekertjes groeien in het voorjaar met 1-3 tegelijk op zwarte, 3-18 x 0.5-1.5 mm grote, slanke sclerotiën die gevormd worden in overwinterde bladstelen van de Dotter. De sporen zijn 11.5-16.5(-18) x 5-8.8 μ . Vóór of gelijktijdig met het ontwikkelen van de bekertjes (apotheciën) verschijnt er ook een lichtgrijze schimmel van het Botrytis-type op de sclerotiën. Daarop worden de conidiën (ongeslachtelijke sporen) van deze soort gevormd. Als de eerste conidiën zich ontwikkelen, als regel 1 à 2 weken voor de bloei van de Dotter, zijn ook de eerste infectievervalsels waar te nemen. Jonge scheuten en jonge bladeren gaan dood en op het dode weefsel ontwikkelt zich dan weer de grijze schimmel. De meeste apotheciën zijn

te vinden als de Dotter in volle bloei staan. Men zal dan moeten zoeken aan de basis van de planten tussen de moerasvegetatie op bladstelen van het voorgaande jaar!

Er is een goede kans, dat we Botryotinia calthae ook in Nederland zullen aantreffen, want Hennebert verzamelde deze soort verschillende malen in Belgisch Brabant.

2. Botryotinia ficariarum Hennebert. Hierbij gaat het om een, aan de vorige soort verwante, fungus op Speenkruid, Ficaria verna. Deze soort blijkt in Nederland al gevonden te zijn en wel door de Amerikaanse mycoloog Whetzel tijdens zijn Europese reis in 1930. Aphotiën en sclerotiën werden door hem verzameld bij Lisse en Sassenheim en het conidiënvormende stadium op bladeren van Speenkruid bij Sassenheim.

De apotheciën van B. ficariarum zijn 2-5 mm in diameter, vaak wat trechtervormig, lichtbruin met een lichtere rand aan de bovenzijde en donkerder bruin en pruinose aan de onderzijde. De steel is zeer slank, 1-25 x 0.3-1 mm, lichtbruin en kaal met slechts iets donkerder basis. De sporen zijn 10.6-17.5 x 4.4-7.5 μ . De zwarte sclerotiën van 3-12 x 0.5-1.5 mm worden in de bladstelen gevormd, maar liggen in het voorjaar, als de apotheciën zich ontwikkelen, meestal los op of in de humus, daar de resten van de gastheer dan vaak volkomen verdwenen zijn. De apotheciën zijn in België te vinden in begin maart. Bij deze soort ontwikkelen zich geen conidiën op de sclerotiën, zodat de eerste infectievervalsing zich pas kunnen voordoen, enige tijd na het vrijkomen van de ascosporen uit de apotheciën. De infectieplaatsen op de bladeren zien er uit als ronde droge bruine vlekken. Uiteindelijk is het hele blad geïnfecteerd en hangt slap aan de nog groene bladsteel naar beneden. Voor die tijd reeds, is het blad aan de onderzijde door het conidiënvormende stadium (lichtgrijs, donzig) van de schimmel bedekt. De fungus vormt dan in mei en juni sclerotiën in de verwelkte bladstelen, die gedurende de volgende winter geheel verdwijnen, waardoor de sclerotiën vrij komen.

Bij het zoeken naar de laatste soort (vermoedelijk zijn plaatsen waar Speenkruid op een dikke humuslaag in

bossen groeit de beste) moet men er op bedacht zijn dat er nog een andere Sclerotinia is beschreven, die Speenkruid als gastheer heeft, nl. Sclerotinia ficariae Rehm. Deze soort is meer verwant met S. tuberosa, de Anemonenbekerzwam, dan met de bovenbeschreven soort. De sclerotiën van S. ficariae zijn 2-10 x 3-5 mm, de apotheciën 2-4 mm in diameter en de sporen 6-8 x 3-3.5 μ (veel kleiner dus dan van Botryotinia ficariarum).

VERSLAG VAN DE WEEKEND-EXCURSIE VAN DE FLORACOMMISSIE

NAAR OOSTVOORNE OP 19 EN 20 OKTOBER 1963.

Tijdens deze tweedaagse excursie naar Oostvoorne werd op zaterdag 19 oktober een bezoek gebracht aan het landgoed "de Mildenburg". Zestien leden namen aan deze excursie deel.

In verband met onderzoeken aan het Biologisch Station Weevers' Duin maakte de Heer D. van der Laan deze excursie mee. Om ook mycologische gegevens in de vegetatiekartering te betrekken werden de fungi uit de verschillende percelen genoteerd of voor nadere bestudering medegenomen.

Vermelding verdienen de volgende soorten: *Rhodophyllus euchrous*, *Agaricus meleagris* zgn. "Rebhuhnform", *Scleroderma cepa*, *Steccherinum ochraceum*, *Hypoxylon multifforme*, *Rutstroemia firma*, *Rutstroemia luteovirescens*, *Polydesmia pruinosa* op *Hypoxylon*, *Thateria phaeostroma* en *Paecilomyces farinosa*.

Sommige deelnemers gingen 's avonds nog naar het laboratorium van het Biologisch Station Weevers' Duin om enige vondsten microscopisch te bekijken.

Op zondag 20 oktober werd 's ochtends een bezoek gebracht aan de duinweitjes bij Weevers' Duin en aan Voorne's duinterrein. Het gezelschap was toen aangegroeid tot 24 personen.

Deze duinweitjes, die mycologisch gezien tot onze fraaiste en meest typische terreintypen behoren, zijn bij Weevers' Duin nog vrij goed bewaard. Een zelfde vegetatie kan men ook aantreffen op grazige paden in half-open duinterrein, zoals bijvoorbeeld in de duinen bij Castricum. Het is dan ook bedroevend om te zien, dat men dergelijke